

Borgarstjórn
15. janúar 2019

Tillaga borgarfulltrúa Sósíalístafllokks Íslands um að hækka upphæð fjárhagsaðstoðar til framfærslu

Fjárhagsaðstoð borgarinnar er veitt þeim sem ekki geta séð sér farborða án aðstoðar og er ekki veitt nema að allar aðrar leiðir hafi verið kannaðar til hlítar. Fjárhagsaðstoð til framfærslu er því síðasta úrræðið sem stendur einstaklingum til boða og er oft hugsuð sem öryggisnet til skemmri tíma en sumir þurfa að lifa á þessari upphæð til lengri tíma. Grunnupphæð fjárhagsaðstoðarinnar nemur allt að 201.268 krónum á mánuði fyrir einstakling sem rekur eigið heimili en upphæðin fer lækkandi ef slíkt á ekki við. Upphæðir fjárhagsaðstoðarinnar eru því ekki til þess fallnar að bæta viðkvæma stöðu þeirra sem framfleyta sér á henni. Því er lagt til að grunnupphæð fjárhagsaðstoðar til framfærslu verði bundin við upphæð lágmarkslauna fyrir fullt starf, sem verkalýðsfélögin hafa sett við 300.000 krónur á mánuði. Einnig er lagt til að fjárhagsaðstoðin þróist í takt við hækkun lágmarkslauna. Utgjaldaauki verði fjármagnaður af liðnum ófyrirséð. Mikilvægt er að litið sé á fjárhagsaðstoð til framfærslu sem rétt einstaklingsins sem er ófær um að sjá sér farborða án aðstoðar en ekki sem þáttur sem stuðli að því að letja fólk til atvinnuþátttöku. Einstaklingar sem þurfa að treysta á fjárhagsaðstoð ættu ekki að þurfa að lifa á upphæð sem dugar vart til framfærslu.

Greinargerð:

Fjárhagsaðstoð til framfærslu er oft hugsuð sem öryggisnet til skemmri tíma en vegna aðstæðna sinna þurfa sumir að lifa á þessari upphæð til lengri tíma og mikilvægt er að upphæðin sé til þess fallin að einstaklingar og fjölskyldur búi aldrei við fátækt. Upphæð fjárhagsaðstoðar til framfærslu er allt að 201.268 kr. á mánuði fyrir einstakling sem rekur eigið heimili. Með rekstri eigin heimilis er átt við þær aðstæður þegar viðkomandi býr í eigin húsnæði eða leigir húsnæði og leggur fram þinglýstan húsaleigusamning um húsnæðið. Upphæð fjárhagsaðstoðar til framfærslu er lægri ef slíkt á ekki við. Upphæðirnar til framfærslu eru því langt frá því að duga til að lifa mannsæmandi lífi og auka líkur á því að viðkomandi festist í fátækragildru. Þeir sem lifa á fjárhagsaðstoð gera slíkt ekki nema að þörf sé á og sveitarfélögunum ber lagaleg skylda til að veita fjárhagsaðstoð til framfærslu einstaklinga og fjölskyldna sem ekki geta séð sér og sínum farborða án aðstoðar. Það ættu að vera sjálfsögð réttindi að sú upphæð sem einstaklingum er réttur til að lifa út ákveðið tímabil sé til þess fallin að duga fyrir helstu nauðsynjum en erfitt er að sjá fyrir sér hvernig ætlast sé til þess að einstaklingur lifi sómasamlega á umræddri upphæð. Gert er ráð fyrir að vaxtabætur, húsnæðisbætur og sérstakur húsnæðisstuðningur hjálpi til við að greiða húsnæðiskostnað en það er stuðningur sem einstaklingar á lágmarkslaunum fá einnig en slíkt dugur samt sem áður oft ekki til að láta enda ná saman.

Enginn velur sér að vera fátækur og nauðsynlegt er að framkvæmd fjárhagsaðstoðarinnar endurspegli ekki hugmyndir um svokallaða ölmusumenningu sem viðheldur fátækt í stað þess að vinna gegn aðstæðum sem skapa hana. Að ætlast til þess að fólk lifi af skammarlega lágri upphæð fjárhagsaðstoðarinnar er ekki það sem einstaklingar í þeirri viðkvæmri stöðu þurfa á að halda. Í þessu samhengi er mikilvægt að vinna gegn neikvæðum viðhorfum þess efnis um að fjárhagsaðstoð letji fólk til atvinnuþátttöku og því megi ekki hækka upphæðina um of svo að hún verði ekki talin fýsilegur kostur fram yfir atvinnuþátttöku. Framkvæmd fjárhagsaðstoðarinnar á að miða að því að mæta þörfum hinna verst settu í samfélaginu okkar og ekki ber að refsa fólki fyrir að vera ófært um að sjá fyrir sér, með lágum upphæðum sem duga vart til framfærslu. Að vera í þeirri aðstöðu að geta ekki séð fyrir sér nema með aðstoð, er ekki viðkomandi einstaklingi að kenna og því er nauðsynlegt að vinna gegn hugmyndum þess efnis að hækkun fjárhagsaðstoðar leiði til minni virkni. Þar að auki er fjárhagsaðstoð nú þegar veitt í eðlilegum tengslum við önnur úrræði velferðarsviðs, svo sem ráðgjöf og leiðbeiningar. Hér er þó mikilvægt að leggja áherslu á að hvatning er ekki endilega það helsta sem fólk þarf á að halda þegar staða þeirra myndi batna til muna um leið og upphæð fjárhagsaðstoðarinnar dugar til að lifa mannsæmandi lífi.